

Najważniejsza książka humanistyczna w Polsce

Podczas uroczystej gali w Filharmonii Łódzkiej 1 grudnia 2024 r. list od laureata odczytała Katarzyna Szotkowska-Beylin, redaktorka naczelna Wydawnictwa Muzeum Sztuki Nowoczesnej, które zgłosiło pracę do konkursu. Prof. Andrzej Turowski, mieszkający na stałe we Francji, nie mógł być obecny na gali. Otrzymał dyplom i nagrodę w wysokości 70 tysięcy złotych.

W nocie od wydawcy prof. Maria Poprzęcka napisała:

Andrzej Turowski dokonuje w „Radykalnym oku” istotnej zmiany w swoich badaniach nad awangardą. Pierwszą wojnę światową traktuje jako wydarzenie kluczowe w historii XX-wiecznego modernizmu. Transgresję, rozumianą dotąd jako konstruktywistyczne przekroczenie, w nowej książce zastępuje dadaistyczna subwersja, strategia krytycznego spojrzenia. W sztuce awangardy autor kładzie nacisk na szeroko rozumianą problematykę kryzysu i destrukcji. Książkę spinają dwa rozdziały dotyczące podróży. One też określają historyczne i problemowe ramy rozważań o nowoczesności. Wyprawa Stanisława Ignacego Witkiewicza i Bronisława Malinowskiego, rozpoczęta w 1914 roku, w przededniu Wielkiej Wojny, prowadziła przez Francję na „dzikie” antypody. Druga, związana z emigracyjnymi losami Teresy Żarnowerówny, to wędrówka artystki, która między 1940 a 1945 rokiem próbowała przedostać się z Europy do Nowego Jorku. Pierwsza podróż, w poszukiwaniu Innego, miała wymiar fantazmatyczny, druga przybrała formę tragicznej tułaczki. Egzotyczna podróż, mająca zaspokoić pragnienie uniwersalnej jedności, traktowana jest tu jako mit założycielski modernizmu, podczas gdy wojenna tułaczka i doświadczenie śmierci kończyły nowoczesność. Historycy sztuki zbliżają się do sztuki na różne sposoby. Chcą ją zatrzymać, utrwalić, ocalić, opisać, sklasyfikować, osadzić w czasowo-przestrzennych strukturach, zrozumieć, wytłumaczyć jej sensy innym. Eksplorując obszary sztuki, w ten czy inny sposób chcą „uczynić ją sobie poddaną”. Profesor Andrzej Turowski z pewnością zbliżył się do sztuki jako artysta – stąd właśnie puste zazwyczaj określenie „twórczość naukowa” jest w Jego wypadku pełne treści. Andrzej Turowski nie tylko sztukę bada – on ją współtworzy.

Nagroda im. Pierwszego Rektora Uniwersytetu Łódzkiego Profesora Tadeusza Kotarbińskiego za wybitną pracę naukową z zakresu nauk humanistycznych to wyróżnienie rangi ogólnopolskiej. Konkurs jest promocją badań, publikacji humanistycznych i samej humanistyki. Jest to jedyna tego rodzaju nagroda w Polsce. W tym roku została przyznana po raz dziesiąty. Ma regularnie dawać dowód na istnienie niezwykle silnej grupy polskich naukowców zajmujących się na co dzień humanistyką we wszystkich jej odmianach. Bywa, że wybitne prace z zakresu nauk humanistycznych pozostają niezauważone, podczas gdy ich potencjał naukowy jest ogromny.

Książkę prof. Andrzeja Turowskiego kapituła wybrała spośród pięciu prac, które trafiły do finału. Ogółem do tegorocznej edycji zgłoszono 78 prac, co stanowi rekord w historii konkursu. Pozostałe nominowane książki:

„Jak wytwarzany jest slums? Studium przypadku mieszkańców Kibery i Korogocho w Nairobi” dr Magdaleny Chulek (Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu),

„Perspektywa poety. Cyganologia Jerzego Ficowskiego” dr hab. Emilii Kledzik (Wydawnictwo „Poznańskie studia Polonistyczne”),

„Krajobrazy biograficzne Rafała Lemkina" prof. Piotra Madajczyka (Instytut Pileckiego),

„Myśleć los człowieka. Studium filozoficzne" prof. Krzysztofa Stachewicza (Universitas).